

Høringsuttalelse fra IKT-Norge

NOU 2014:4 Enklere regler - bedre anskaffelser

Forenklingsutvalget har hatt en bred gjennomgang av anskaffelsesregelverket og mange av deres forslag vil etter vår vurdering forbedre regelverket. Det er viktig med et særnorskt regelverk for offentlig anskaffelser under terskelverdiene for å fremme åpen og rettferdig konkurranse. Sterk konkurranse er den viktigste driveren for innovasjon. Samtidig må en søke og fjerne sider av regelverket som virker innovasjonshemmende. Det må gis større muligheter for effektiv kommunikasjon mellom leverandører og oppdragsgiver i å definere behovet og klargjøre løsningsmulighetene.

IKT-Norge har lenge vært kritisk til anskaffelsesregelverket, særlig på tre områder:

1. Kravspesifikasjoner som er så detaljerte at de innskrenker mulighetsrommet for løsninger, i stedet for å si at man har et behov og la leverandørene få innovere over løsninger av det behovet. Høy detaljeringsgrad gir også økt arbeidsbyrde på leverandørene: Det er langt mer kostnadskrevenne å svare på en omfattende kravspek enn en slankere.
2. For dårlige muligheter til å fremme nye, innovative løsninger overfor innkjøper som ofte har låst seg til å velge det velprøvde. Innkjøper bør få en siste mulighet til å kunne snu seg mot nye løsninger ved å kunne åpne for forhandlinger med en eller flere om hele eller deler av anskaffelsen.
3. Kontrakter som er så ubalanserte at risikoen blir for stor. Færre deltar i konkurransen, særlig blir det krevende for små selskaper å delta. Og de som deltar må påregne seg et påslag på prisen for å dekke ekstra risiko. Dette innebærer et tap for samfunnet fordi konkurransen svekkes.

EUs nye anskaffelsesdirektiv sammen med Forenklingsutvalgets forslag ser ut til å gi forbedringer på alle disse tre områdene. Men forslagene er ikke tilstrekkelige. Vi avventer departementets oppfølging av anskaffelsesdirektivene over de nasjonale terskelverdiene, samt arbeidet med nye standardkontrakter.

IKT-Norge vil spesielt trekke fram følgende forslag fra Forenklingsutvalget:

- Vi støtter flertallets forslag om å unnta kontrakter med en anslått verdi under 100 000 kroner fra anskaffelsesregelverket av hensyn til forenkling og reduksjon i administrativ byrde.
- Vi støtter mindretallet som foreslår å heve den nasjonale terskelverdien for vare- og tjenestekontrakter til 600 000 kroner. Å legge anskaffelsen ut på anbud innebærer en viss administrativ byrde og jo lavere verdi kontrakten har desto større sjanse for at byrden overstiger gevinsten ved anbudskonkurranse. Plikten til å legge ut på anbud bør derfor ikke utvides. Å bli stående med en nasjonal terskelverdi på kroner 500 000 samtidig som prisene i samfunnet stiger vil innebære at stadig flere anskaffelser må legges ut, også der en selv ikke vurderer det som hensiktsmessig. Terskelverdien bør derfor justeres ca hvert femte år.
- Vi støtter flertallets forslag om å fjerne plikten til å føre protokoll, spesielt for de minste anskaffelsene.
- Vi er sterkt uenig i flertallets forslag om å fjerne bestemmelsen i forskriften som oppfordrer oppdragsgivere til å bruke fremforhandlede og balanserte kontraktsstandarder. Dette er et hensyn som må legges større vekt på, og derfor vil det være et svært negativt signal å fjerne denne bestemmelsen. I stedet for å oppheves, mener vi bestemmelsen fortjener å styrkes med sterkere insentiver til å bruke fremforhandlede vilkår enn i dag. Slike insentiver kan være:

a. Innføring av en reell pliktregel om bruk av bransjestandarder, eller balanserte kontraktsbestemmelser som er i tråd med vanlige kontraktsrettslige prinsipper og kontraktspraksis. Alvorlige brudd på bestemmelsen bør kunne medføre plikt til avlysning

b. Adgang for leverandørene til å ta forbehold mot uvanlige eller urimelige kontraktsbestemmelser, uavhengig av om forbeholdene ellers må anses som vesentlige

c. En formell regulering av «spørsmål- og svar»-runden, som finner sted før tilbud leveres. Retten til å stille spørsmål til oppdragsgiver er pr i dag leverandørens eneste mulighet til å søke å få endringer i urimelige/ubalanserte kontraktsvilkår der hvor konkurransen ikke åpner for forhandlinger. Det oppleves at det i dag er høyst variabelt i hvilken grad oppdragsgivere gir oppmerksomhet til spørsmål som stilles fra en leverandører, og kvaliteten på oppdragsgivers svar kan til tider tyde på manglende realitetsbehandling. Oppdragsgiver bør etter vårt syn pålegges plikt til å sette rimelig frist for spørsmål før tilbudsfristen, samt plikt til å vurdere og besvare innkomne spørsmål og gi fyldestgjørende begrunnelser.

I tillegg mener vi økt bruk av fremforhandlede og standardiserte vilkår er et bidrag til forenkling og forbedring av anskaffelsesprosessen både for det offentlige og for deltakende leverandører. Departementet må ta ansvar for sterkere regeleverk, gjennomføring og bedre veiledning.

- Vi støtter flertallets forslag om å fjerne forhandlingsforbudet og gjøre forhandlinger til en mulig og valgfri del av alle konkurranser. Et slikt forslag vil kunne virke innovativt fordi oppdragsgiver kan bli klar over muligheten til å ta i bruk nye løsninger i løpet av anbudsprosessen. Oppdragsgiver bør da ha handlefrihet til å kunne justere sitt oppdrag så lenge det skjer på en åpen og godt begrunnet måte. Samtidig bør mindretallets ønske om å øke muligheten for kommunikasjon og avklaringer - som i EUs nye anskaffelsesdirektiv - innarbeides i forskriften.

- Vi støtter forslaget om hovedregel at all kommunikasjon skal være elektronisk og med en løsning for elektronisk tilbudslevering knyttet til Doffin innen 1. januar 2016. Vi mener det i tillegg bør vedtas å gjøre elektronisk kommunikasjon obligatorisk for alle oppdragsgivere innen 1. januar 2017. E-post må være fullt tillatt kommunikasjonsmiddel etter oppdragsgivers egen vurdering av hensynet til informasjonssikkerhet. De informasjonssikkerhetsmessige utfordringer med e-post kan løses, og tas allerede i bruk av enkelte for konkurranser under terskelverdi.

- Vi støtter utvalget i at det ikke bør stilles krav til leverandørens årlige omsetning i de nasjonale reglene. Samtidig bør det inntas en egen bestemmelse om at en ikke kan stille krav om at leverandøren skal ha drevet sin virksomhet over en viss lengde. Oslo kommune har for eksempel en bestemmelse om at virksomheten må ha eksistert i minst tre år for å være kvalifisert for å kunne legge inn tilbud. Slike bestemmelser svekker konkurransen og hemmer innovasjon. Gründere med nye teknologiske løsninger rammes direkte av slike bestemmelser.

- Vi støtter økt bruk av egenerklæringer for å redusere administrativ byrde for deltakerne.

IKT-Norge mener utredningen viser at det var et riktig initiativ fra departementet å sette ned Forenklingutvalget og vi har positive forventninger til en god og rask oppfølging av forslagene.

Mvh,

Per Morten Hoff
Generalsekretær

Saksbehandler: Roger Schjerva